

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden esütörtökön.

Hetedik évfolyam.

43. szám.

Szerkeszti:

Székelyudvarhely, 1909. október 21.

Előzetési díj a községeknek, valamint községi jegyzőknek egész évre 6 korona. Egyes száma ára 50 fillér.

Dr. Keith Ferencz,
várm. th. főjegyző.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely, Argád-utca 3. sz. hova az előzetési pénzek küldendők.

I. Vármegyei szabályrendeletek és közérdekű határozatok.

286.

Sz. 4940—1909. alisp.
687—1909. kgy.

II-ik Rákóczi Ferencnek Kolozsváron felállítandó emlékére való adomány.

Határozat.

A Kolozsváron felállítandó Rákóczi-emlékműre 50 kor. azaz ötven korona a vármegyei segélyezési pénzalapból a pályázatnál elhatároztatik s az összeg kiadására a vármegye alispánja utasítottatik.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1909. évi október hó 5-én tartott közgyűléséből.

287.

Szám: ad. 5590—1909. alisp.
689—1909. kgy.

Határozat.

A vármegye alispánjának 5590—1909. számú intézkedése, mellyel Czerják János patakfalvi lakos világtalan fia, a temesvári vakok ipari képző és foglalkoztató intézetében elkelyezett Czerják István kiképeztetésére 50 kor. 22 fill. azaz ötven korona 22 fillér segélyt kiutalt és a nevezett részére megküldött:

Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1909. évi október hó 5-én tartott üléséből.

Fenti határozatok ellen a közzétételt követő nyolczadik naptól számított 15 nap alatt a belügyminiszterhez címzett és a vármegye alispánjánál benyújtandó föllebezésnek van helye.

Székelyudvarhely, 1909. október 19.

Alispán helyett:

Dr. Paál, főjegyző.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

288.

M. kir. Áll. Gyógypedagógiai Intézet Kiegészítő-iskola Gyenge-Tehetségű Gyermek Számára Budapesten, VIII. Mosonyi-utca 6. szám.

Az országos gyűjtést engedélyezte a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszterium 116101/906. szám alatt.

Emberbarátokhoz!

A szellemileg gyöngye gyermekek érdekében emeljük fel kérészavunkat és fordítjuk a nemes-szívű emberbarátokhoz.

Vagy 50 ezer szerencsétlen gyermek van hazánkban, a kiknek szomorú gazdasági és szociális viszonyok következtében, a legszánandóbb emberi sors jutott osztályrészül: amennyiben elmebeli és erkölcsi fogyatkozásban szenvednek.

Az ily gyermek a szép, jó és nemes iránt fogékonysággal alig bír, a többi gyermekekkel együtt tanulni nem képes, s az iskolában hiába tölti az időt. A mint csak teheti, le is rázza magáról az iskola nyögét és csavarog. Könnyen társul ehez az idegen tulajdon ellen való véték, s az ifju csavargóból fiatal tolvaj lesz. Mivel pedig a kísértésnek ellentállni nem tud, csakhamar elköveti az első vétket a személy ellen is. A legnagyobb veszedelem azonban abban rejlik, hogy ezen szerencsétlen egyéneket gonosz emberek csekély jutalomért is könnyen felhasználják a bűnökre. (Prostitutiora.) A társadalom s így mindnyájunk érdeke tehát azt kívánja, hogy ezeket a

szerencsétleneket megmentsük. Az állam külön e célra berendezett szakiskolákat, ugynevezett kisegítő-iskolákat tart fenn a számukra, a hol e gyermekekből — fogvatkozásuk daczára is — hasznos polgárok nevelhetők.

Iskoláik befejeztével e gyermekek legnagyobb része ipari, vagy mezőgazdasági pályákra lép. A budapesti áll. képesítő iskolából eddig kikerült fiuk között van: cipész, szabó, köműves, bádogos, kárpitos, mázoló, lakatos és fodrászinás, továbbá gyári munkás, napszámos, vasuti hálókocsi tisztító, szolga, mindenes, utczaepró stb. A leányok közül egyesek mint varrónők, művirág készítő, divatárusnők, mások pedig mint szolgálók, ápolónők, vagy mindenesek és ehhez hasonlók keresik meg kenyerüket. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy jóakaratu bánásmód mellett hűséges és kitartó munkásokká lesznek.

Azonban az elmebeli fogvatkozást teljesen eltüntetni nem lehet s később is marad vissza bizonyos nehézkesség és egyoldalúság, a mi miatt e gyermekeknek inaséveik alatt, sőt sokszor későbbi életükben is támogatásra van szükségük. E nélkül a kisegítő iskola összes fáradozása sok gyermeknél kárba veszne, a gyermekek gyengébb ellentálló képességénél fogva szellemi és erkölcsi züllesnek mennének elébe, rossz társaságba kerülve teljesen elromlanának s csak kárára lennének a társadalomnak.

Elkerülhetetlenül szükséges tehát a gyenge tehetségű gyermekeket az iskolán túl is támogatásban részesíteni. E támogatás abban áll, hogy megfelelő munkaadókat, velük bánni tudó mestereket, munkaadókat keresünk a számukra. Igen sokszor az iparos tanulókat kell ruházni, vagy önállósításhoz kell nekik segédkezet nyújtani; sokszor a velük bánni tudó jóindulatu iparosmestereket is honorálni kell. Mindez azonban csak megfelelő anyagi eszközök segítségével valósítható meg.

A kisegítő-iskolából kikerült gyenge tehetségű ifjak támogatásához szükséges anyagi eszközök előteremtése céljából alakult meg a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszterium engedélye alapján az alulírott segélyező-bizottság; e célból fordulunk az emberbaráti érző nemes szivekhez és bizunk benne, hogy a szegénysorsu, gyenge tehetségű fiatal koruak támogatása elől a magyar társadalom sem fog elzárkózni. Igaz, hogy sok a nyomoruság, a melyen segíteni, sok a fájdalom, melyet enyhíteni kell; úgy hogy jómódu polgártársaink közül nem egy, a sok kérővel szemben — a kik közt mi nem is vagyunk az utolsók — belefáradt az adakozásba. De valyon magába véve nem szerencsés helyzet-e már az is, ha az ember egyáltalán adhat! Hiszen adni üdvösebb, mint elfogadni!

Eppen ezért erős a bizalmunk, hogy jóakaróink és barátaink áldozatkészsége, a szeretet művének gyakorlásánál nem fog bennünket cserben hagyni, az irás szavai szerint »Kölcsön ad az Urnak, a ki kegyelmesen ad a szegénynek; és az ő jótéteményét megfizeti neki.« (Péld. 19. 17.)

Ne feledjük, hogy amit e réven a jótékony-

ság nevében kiadunk, mindazt bőven megtakarítjuk a szegényházak, tolonczházak, javítóintézetek és börtönök kiadási tételénél.

Minden egyes adománnyal kétségtelenül hozzá járulunk a fiatalok züllesztésének, büntetéseinek és prostituáltak számának csökkentéséhez.

A hozzánk érkező legkisebb adományt is köszönettel vesszük és nyugtazzuk.

A 200 koronán aluli adományokért (gyűjtéseikért) a bizottság elnöke mond köszönetet.

A 200 koronás és azon felüli adományokért pedig a nagymélt. vallás és közoktatásügyi m. kir. minisztertől nyer köszönetet az adakozó.

A kegyes adakozók neveit az iskola évvégi értesítőjében is közöljük, s azt kívánatra az érdeklődőknek megküldjük.

Az adományokat kérjük a gyengétehetségű gyermekek segélyező bizottsága részére Budapest, VIII., Mosonyi-utca 6. szám alá küldeni.

Kelt Budapesten, 1908. év utolsó felében.

Éltes Mátyás s. k.

igazgató,
a bizottság elnöke.

Káplán Gyula s. k.

gyógypaed. tanár,
a bizottság pénztárosa.

Frey József s. k.

gyógypaed. tanár,
a bizottság titkára

Skultéty Lajos s. k.

gyógypaed. tanár,
Esztergom főegyházmegyei áldozó pap,
a bizottság ellenőre.

Sz. 6652—1909. alisp.

A három járási főszolgabírónak, Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének, valamennyi községi és körjegyzőnek.

A gyűjtés megkísértése és eredmény esetén a begyűlt összegnek közvetlenül a fenti címre való eljuttatása céljából közlöm.

Székelyudvarhely, 1909. október 11.

Sebesi, alispán.

289.

M. kir. földmíveléstügyi miniszter.

Sz. 88503/III—1.

Valamennyi városi és vármegyei törvényhatóság közönségének.

Felhivom a közönséget, hogy azon előfordult esetből kifolyólag miszerint az egyik husvizsgálói tanfolyamra a husvizsgálat tárgyában 1908. évi 54700. sz. rendeletem 28. §-ában előirt 20 hallgatónál többen jelentkeztek, illetőleg a községi kiküldöttek annak bevárása nélkül, hogy őket az illetékes tanfolyamvezető felvételükről értesítette volna, a tanfolyam székhelyére felutaztak, s így a feles számmal jelentkezők visszautasításnak, a községek pedig az oda és vissza utazási költségek elvesztésének voltak kitéve, figyelmeztesse az

egyes községeket, miszerint a kérdéses tanfolyam székhelyére kiküldötteiket csak akkor utaztassák fel, ha már az illetékes tanfolyamvezető a huszvizsgálók kiképzésére szolgáló tanfolyamok tárgyában 1908. évi 106723. sz. alatt kiadott szabályzat 4. § a értelmében velük a tanfolyam megkezdésének idejét és a tanfolyamra való felvételüket közölte.

Budapest, 1909. évi szeptember 28-án.

A miniszter helyett:
olvashatlan aláírás s. k.
államtitkár.

Sz. 6476—1909. alisp.

Valamennyi községi előljáráságnak.

Fenti rendeletét a m. kir. földművelésügyi Miniszter urnak tudomás és ahöz alkalmazkodás végett kiadom.

Székelyudvarhely, 1909. október 5.

Sebesi, alispán.

290.

Szám: 6442—1909. alisp.

Magyar kiviteli és csomag szállítási részvénytársaság hírlaposztályának.

Budapest,
V., Mérleg-u. 11.

»A Nap«, »A Polgár«, »Budapest«, »Kis Ujság«, »Ejnye be jó« elárusítását folyó évi december hó 31-éig a vármegye területére engedélyezem.

Figyelmeztetem az 1608—897. és 71770—905. számú Belügyminiszteri rendeletekben foglaltak betartására és az egyes lap példányoknak pontos betérjesztésére.

Székelyudvarhely, 1909. évi október hó 9-én.

Dr. Sebesi János s. k.
alispán.

Mindenik főszolgabírónak, Székelyudvarhely város rendőrkapitányának és az összes községi előljáróknak.

Szigoru ellenőrzés céljából értesitem.

Székelyudvarhely, 1909. évi október hó 9-én.

Sebesi, alispán.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körözhvények.

Állati betegségek. *Székelyandrásfalva* község lóállományában a szörványosan föllépett rühkór megszűnt. A zárlatot feloldották.

Felsőrákos község sertésállományában a sertésorbáncz járványosan, s ugyanazon község bivalyállományában a bivalyvész szörványosan föllépett.

Bibarczfalva község szarvasmarhaállományában a lépfene szörványosan felépett.

Gabona bevásárlási értesítés. A cs. és kir. 12. hadtest hadbiztossága Nagyszebenben kereskedelmi szokvány szerint raktár szerü minőségű rozstot és zabot vásárol általános versenyzés utján. Az 1 koronás bélyeggel ellátott eladási ajánlatot 1909. évi október hó 21-ik napjának délelőtti 10 óráig a cs. és kir. 12. hadtest hadbiztosságánál Nagyszebenben benyújtandók. A hadbiztosság által kiadott értesítés a vármegyei levéltárában megtekinthető. Székelyudvarhelyen, 1909. évi október hó 11-én. *Sebesi*, alispán.

Arlejtési hirdetmény. Alólírott főszolgabíró ezennel közhírré teszi, hogy a Kányád—Erked viczinális uton Derzs község határában levő 4 drb. hid javításának s újra festésének biztosítása céljából f. évi október 16-án d. e. 8 órára versenytárgyalást a főszolgabíró hivatali helyiségben kintüzi. Kikiáltási ár: 3978 korona 30 fillér Egyuttal értesítettnek mindazok, kik a versenytárgyaláson részt venni kívánnak, hogy a kikiáltási ár 5%-át bánatpénzül a versenytárgyalás megkezdése előtt készpénzben alólírott főszolgabíró kezéhez letenni kötelesek. A terv és költségvetés a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők. Oklánd, 1909. október 9-én. *Szabady*, főszolgabíró.

Állatfelhajtás betiltása. Erdőszentgyörgy községben a folyó évi október hó 26-án, 27-iki országos vásárra az állat felhajtást — miután a községnek berendezett állatvásártere nincs Marostordavármegye alispánja betiltotta.

Megszűnt kisközség. Ikrény (Györmegye) kisközség ebbeli jellege megszűnt és mint puszta, végérvényesen Rábapatona községhez csatoltatott.

Hirdetmény. (A köztisztviselők nyugdíjpótló és segélyző egyesületének hirdetménye.) A köztisztviselők nyugdíjpótló és segélyző egyesülete az egyedüli jótékony intézmény, mely csekély tagdíjak ellenében nemcsak a család fő halálával támaszt veszített családot, hanem az egyes tagok halála által sujtott családfőt is megfelelő *segélylyel támogatja* a tisztességes eltakarításra elkerülhetetlenül szükséges s nem ritkán nyomasztó kiadások viselésében. Az egyesület valóban jó helyen köpogtat akkor, midőn a jövedelmének szoros besorolására kényszerült családapát illetőleg családtagokat megóvni törekszik a családban előfordult haláleset alkalmával sokszor alig elkerülhető adósság csinálástól. Az egyesület bő tapasztalatokkal igazolt jótékony hatását minél szélesebb körben óhajtván éreztetni, az igazgatóság folyó évi szeptember hó 16-án határozatilag kimondta, hogy a temetkezési főosztályba való belépést megkönnyítendő minden az alapszabályok szerint belépésre jogosult 50 éven alóli közszolgálatban alkalmazott egyént (tisztviselő, segéd és kezelőszemélyzet, állandó díjnok, altiszt és szolga stb.) — nyugdíjas

állapotban is — a ki a folyó 1909 év végéig az egyesület temetkezési főosztályába tagul jelentkezik — a beíratási díj alól teljesen felmenti. A temetési segély 6 havi tagság után s a tagdíjak pontos befizetése mellett az I. osztályba tartozó tag halála esetére 200 K, az I. osztályba tartozó tag nejeének halála esetére 80 K, az I. osztályba tartozó tag gyermekének halála esetére 40 K, a I. osztályba tartozó tag halála esetére 300 K, a II. osztályba tartozó tag nejeének halála esetére 120 K, a II. osztályba tartozó tag gyermekének halála esetére 60 K, a III. osztályba tartozó tag halála esetére 400 K, a III. osztályba tartozó tag nejeének halála esetére 160 K, a III. osztályba tartozó tag gyermekének halála esetére 80 K, a IV. osztályba tartozó tag halála esetére 500 K, a IV. osztályba tartozó tag nejeének halála esetére 200 K, a IV. osztályba tartozó tag gyermekének halála esetére 10 K. Az évi tagdíj — mely negyed évi avagy havi egyenlő előleges részletekben fizetendő, az I. osztályban évi 10 K, a II. osztályban évi 15 K, a III. osztályban évi 20 K, a IV. osztályban évi 24 K. Prospektust, belépési nyilatkozatot és bárminő felvilágosítást készséggel nyújt az egyesület (Budapest I. Vár Pénzügyminisztérium) bármely érdekeltnak, a ki levelező lapon, vagy személyesen e czélból hozzá fordul.

Elveszett marhalevelek. Gergely Mihály csöbi lakosnak 413/908. és 103/908. jzkvi számok alatt kiállított 2 drb. marhalevele előtte ismeretlen módon és időben elveszett.

Elveszett bivaly. Bálint Mihály pipei (Kisküküllővármegye) lakos egy drb. 2 éves ökör bivalva Pipe községből eltévedt.

Felfogott tehén. Folyó hó 2 án Sz.-lengyel-falván felfogott egy darab 4 éves fehérszörű jegytelen tehén; igazolt tulajdonosa átveheti.

Felfogott ökörtingó. Október ötödikén egy három éves fehérszörű, széles fejű ökörtingó Bogárfalván felfogott.

Felfogott tehén. Egy drb. 9 éves, fehérszörű, sárga farkú, fél csipőjű tehén szeptember hó 28-tól az alsósófalvi határbírónál felfogva tartatik.

Elveszett munkásigazolvány. Egei Mihály nevére 59/900. szám alatt kiállított munkásigazolvány a lövétei erdő között elveszett. Megsemmisített.

Elveszett csikó. Bencze Mózes homoród-almási lakosnak folyó évi szeptember 27-én reggel 1 drb. 2 éves szürke szörű herélt csikója elveszett.

Körözendő egyének. Klein Fanni 35 éves volt pancsovai lakos nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 31169—909. számra való hivatkozással Temesvármegye alispánjának megküldendő.

Baskor Sándor bibarczfalvi illetőségű egyén nyomozandó és feltalálása esetén erről az Oklánd járási főszolgabíró a 335—907. számra való hivatkozással értesítendő.

Szeker Vincze Lősch községi születésű 75 éves egyén nyomozandó és feltalálása esetén tartózkodási helye a 23265—909. számra való hivatkozással Torontálvármegye alispánjával közlendő.

Kozák József (neje Horvát Julia) nevű cigánykovács nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv Pestvármegye alispánjának a 29563—909. számra való hivatkozással megküldendő.

Török Lajosné nevű állítólag színésznő nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 15359—909. számra való hivatkozással Nagyvárad város polgármesterének megküldendő.

Simon Márton kolozsvári születésű 50 éves zsemlés segéd nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 23265—909. számra való hivatkozással Kolozsvár város polgármesterének megküldendő.

Miletits János Borisfalva községi születésű 41 éves gyári munkás és neje **Szekerák Mária** Nagysáros községi születésű 32 éves szakácsnő nyomozandók, feltalálásuk esetén illetőségükre nézve kihallgatandók és a felveendő jegyzőkönyv a 365696—909. számra való hivatkozással Budapest székesfőváros tanácsának megküldendő.

Takács Béla esztergomi születésű 20 éves egyén és anyja **Takács Apollónia** vágsellyei születésű nő nyomozandók, feltalálásuk esetén illetőségükre nézve kihallgatandók és a felveendő jegyzőkönyv a 7776—909. számra való hivatkozással Esztergomvármegye alispánjának megküldendő.

Az esedékes előfizetések folyó hó 30-ikáig a kiadó: Becsek D. Fia könyvnyomda címére mulhatatlanul beküldendők.